

Дата: 28.02.2023р.

Урок: Музичне мистецтво

Клас: 6-А

Тема. Мистецтво імпровізації.

Мета. Ознайомити з особливостями та характерними ознаками жанрів рапсодії та варіацій, з історією розвитку цих жанрів у музичному мистецтві, ознайомити учнів з творчістю С. Рахманінова та його здібностями до варіацій, що розвивалися з дитинства.

Розвивати вміння учнів уважно слухати рапсодію та варіації і виявляти характерні ознаки жанрів, розвивати вміння висловлювати власні музичні враження від прослуханих творів, розвивати вміння виразно виконувати твори та вміння створювати імпровізацію.

Виховувати інтерес до слухання класичної інструментальної музики та виконання сучасних пісень.

Хід уроку

1. Організаційний момент. Музичне вітання.

2. Актуалізація опорних знань.

- Яку музику ми слухали на минулому уроці? В чому особливість цього жанру?
- Які композитори писали етюдів?
- Які етюдів вам подобаються? Чому?

3. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку.

Що ж таке імпровізація? Давай розглянемо.

Імпровізація (франц. *improvisation*, від лат. *improvisus* — непередбачений) — створення художнього твору (наприклад, музичного, поетичного, сценічного) в момент його виконання без попередньої підготовки. Музична імпровізація — історично найдавніший тип музикування.

Сьогодні будемо знайомитися із музикою видатного світового композитора Сергія Рахманінова.

4. Новий матеріал для засвоєння.



Сергій Васильович РАХМАНІНОВ (1873-1943)

Видатний світовий композитор, піаніст і диригент кінця XIX-поч.XX століття один із яскравих представників фортепіанного мистецтва.

Володів абсолютно винятковими музичними здібностями. За свідченнями сучасників, Рахманінову досить було почути твір, щоб потім точно відтворити його в пам'яті включаючи найскладніші фортепіанні фігурації. До того ж він мав пластичні руки, що не знали жодних віртуозних перепонів. І найголовніше, яскравий талант, який відображав внутрішній світ духовно-багатої і самобутньої особистості.

С. Рахманінов був імпровізатором ще з дитинства. Окрім вивчених п'єс, маленький Сергій почав придумувати щось своє. Коли до бабусі приїжджали гості, він грав для них власні імпровізації замість оголошених класичних творів. Це захоплення імпровізувати залишилося у нього на все життя. Рахманінов був геніальним піаністом і диригентом. Прекрасна віртуоза техніка його гри підкорила багато країн.

Послухайте уривки з двох різних творів Сергія Рахманінова і проаналізувати за таким планом:

Аналіз музичних творів.

1. Розкажіть про особливості звучання прослуханих творів. Який характер музичних творів?
2. Охарактеризуйте засоби виразності цих творів.
3. Які картини постають у вашій уяві, коли звучать ці твори?
4. Розкажіть про свої враження від музики.



Музичне сприймання. С. Рахманінов. Рапсодія на тему Н. Паганіні для фортепіано з оркестром (фрагмент) <https://youtu.be/uN8zoSGeO9Q> ;
С. Рахманінов. Варіації на тему Ф. Шопена (фрагмент) <https://youtu.be/pA4vu9vII28> .

Бесіда про музичний жанр рапсодії та варіації історії розвитку.

Рапсоди - це співаки в Античній Греції.

Рапсодія (грец. — пісня рапсода) — жанр інструментального твору вільної форми, здебільшого на основі народних тем.

Для рапсодій характерне чергування різнохарактерних епізодів, побудованих на народнопісенному репертуарі. У XIX ст. жанр рапсодії відродився. Спочатку їх

створювали для виконання на фортепіано (варіації на народні теми у Ф. Ліста).

Пізніше рапсодії стали схожими до сольних концертів для фортепіано з оркестром.

В українській музиці відомі дві рапсодії для фортепіано М. Лисенка, оркестрові рапсодії — «Стрілецька» («Галицька рапсодія») С. Людкевича, «Українська рапсодія» В. Барвінського, «Лемківська» і «Закарпатська» рапсодії М. Вериківського, «Гуцульська рапсодія» Ю. Майбороди, «Українська Карпатська рапсодія» Л. Колодуба.

Варіації – (від лат. – зміна, різновид) – музичний твір, у якому основна тема зазнає різноманітних змін (мелодичних, ладових, ритмічних, гармонічних).

Існують декілька різновидів варіацій: *вокальні* — в них часто видозмінюється не тільки мелодія, а й супровід, *інструментальні* — в них може змінюватися і мелодія, і супровід для окремих інструментів або оркестру, існують навіть цілі варіаційні цикли. Цікавими є інструментальні варіації з однією мелодією в басі (варіації на *basso ostinato*), в яких змінюються верхні голоси

Фізкультхвилинка <https://youtu.be/NUFH6NkS1CM> .

Розспівування. Поспівка. Вправа для розвитку музичного слуху та голосу
https://youtu.be/p_4GRka2sgI .

Розучування пісні. «Дівчина-весна» Н.Бучинської
<https://youtu.be/jPH9KjPdK5g> .

Знайомство з піснею та її змістом, розучування мелодії першого куплету та приспіву. Виконання першого куплету, приспіву .

Виконання творчого завдання.

Заспівайте перший куплет, показуючи рух мелодії рукою; другий куплет виконайте, плескаючи в долоні. Чи вдалося вам зберегти ритмічний малюнок пісні?

Розгляньте репродукцію картини І. Годунова «Гіацинти».



Чи співзвучна вона з піснею «Дівчина-весна» Н.Бучинської? Створіть за допомогою кольорових олівців маленький етюд «Моя весняна пісня».

Читання вірша.

Мамо, настала весна,
Квітне верба запашна,
Річка в долині синіє.
Мамо, настала весна,
Пташечка в полі співає,
Пісня її чарівна
Сонечко вранці стрічає.
Мамо, настала весна,
Квітів нарвали ми з татом
Там, де поляна ясна, —
В тебе ж веснянеє свято!

В. Грінчак

Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія.

- Про які музичні форми та жанри ми говорили на уроці?
- Що характерно для імпровізації? У чому особливість імпровізацій на теми відомих шедеврів?
- Які музичні твори вам запам'яталися і чому?
- Розкажіть про свої враження від уроку.

Домашнє завдання.

Пригадайте пісні про весну. Які з них ви зможете виконати для своїх мам, бабусь?

Зробіть мамі чи бабусі оригінальний дарунок: своїми руками або за допомогою комп'ютера створіть музичну листівку.

Проект «Весняні варіації»

Мета: навчитися виготовляти музичну листівку або власний міні-альбом з привітаннями з нагоди настання Весни.

Очікуваний результат: листівка або міні-альбом.

План створення:

1. Візьміть фарби, пензлик або кольоровий папір, ножиці та клей. Із картону виготовте привітальну листівку або міні-альбом, яким ви привітаєте шкільних або рідних із Міжнародним жіночим святом чи весною. Намалюйте весняну імпровізацію, яка може складатися з весняних букетів, квіткових композицій, весняних кольорових фантазій. Додайте до малюнків прикраси із шовкових стрічок, стразів, намистинок, кольорових паперових сердечок.

2. Складіть привітальний вірш та підпишіть листівку. Прикрасьте альбом віршами про весну. Ваш святковий сюрприз зроблено вашими руками. Зі святом всіх дівчат та ваших матусь і бабусь!

Свою роботу надішліть на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaa1@gmail.com.

Повторення теми «Звучить романс»